

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
PETEK
17. NOV.
1989

Letnik XLIV.
Štev. 84 (2507)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 7 šil.
3000 din.
P. b. b.

Izstop iz protesta proti Haiderju

Profesor Anton Fuchs (slika), priznani na Koroškem živeči pisatelj, je iz protesta zaradi poslabšanja kulturne klime v deželi po izvolitvi Haiderja za deželnega glavarja izstopil iz kulturnega sosveta za otroško in mladinsko literaturo na Koroškem. Več na kulturni strani.

Javen protest in gladovna stavka: delavci Obirja opozarjajo na grozečo socialno krizo v dolini Bele.

Sliki: Kokot, Mohar

Solidarnost s stavkajočimi Dežela že odpisala regijo?

V ponedeljek zvečer se je začela v – žal moramo reči že nekdanji – tovarni celuloze Obir na Rebrci gladovna stavka. Trije delavci – Luka Kordež, Willi Tomaschitz in Gernot Wolautschnig – so kot prvi začeli gladovno stavko, za tri dni pa se jim je pridružila tudi Rosemarie Smolnik, hči dolgoletnega delavca Obirja. S to odločitvijo hočejo javnost opozoriti na grozečo izumiranje doline Bele, ki bi z odpravo delovnih mest na Rebrci izgubila svojo

življenjsko žilo.

Gladovno stavko spremlja poseben stavkovni komite, ki je v sredo izvedel tudi javni protest na velikovškem glavnem trgu. Tudi tam so javnost opozorili na zaostreno situacijo v dolini Bele, ki ne nudi obetov za bodočnost. Ozadje, zaradi katerega so se odločili za gladovno stavko, je jasno: po eni strani neodgovorno ravnanje deželne vlade, ki kljub svojemu vztrajanju na zaprtju tovarne celuloze Obir doslej ni bila pri-

pravljena odpreti perspektive za nadomestna delovna mesta ali podpreti prizadevanja za preusmeritev proizvodnje v tovarni, po drugi strani pa so delavci nezadovoljni tudi z lastnikom podjetja Slovenija papirjem, kateremu očitajo, da doslej še ni predstavljal konkretnega predloga za rešitev socialnega vprašanja delavcev oziroma o nadaljnji usodi podjetja na Rebrci.

Tajnik Zveze slovenskih organizacij dr. Marjan Sturm,

ki je med prvimi obiskal stavkajoče v Obirju, je v izjavi za tisk dejal, da „mora Obir, ki je sicer deloval zelo pozitivno, zapreti zaradi napak v zvezi z Magdalenom. Že 13. marca 1987 (Slovenski vestnik je o tem poročal v prejšnji številki) je bilo namreč na seji pri deželnem svetniku Frühbauerju jasno, da Magdalen ne bo mogel uspešno obratovati, zato pa so na vsak način hoteli pridobiti Slovenija papir, da bi kupil Magda-

(dalje na 2. strani)

Občni zbor naših žena

V Mladinskem domu SŠD v Celovcu, kjer je bil v sredo občni zbor Zveze slovenskih žena, so delegatke izvolile nov odbor. Za predsednico je bila spet potrjena Milena Gröblacher, medtem ko je bilo v odbor izvoljenih več mladih žena. Na zboru so med drugim sprejele tudi sklep, da kolektivu tovarne Obir na Rebrci izrazijo svojo solidarnost v boju za ohranitev delovnih mest.

PREBERITE

- 2 Slovenci v Italiji: čakanje na zaščitni zakon
- 3 dr. Janko Malle: Slovenska ljudska pesem in potujčevanje kulture
- 4 Heute im Slovenski vestnik
- 5 Koroška v zrcalu: Šentjakobčani zahtevajo izgradnjo karavanške avtoceste
- 6 Vestnikov roman
- 7 Televizijski in radijski spored ob koncu tedna
- 8 Dijaki slovenske gimnazije na šah-gala Alpe-Jadran

Založba Drava predstavlja

Med prireditvami, ki potekajo v okviru 42. avstrijskega tedna knjige, je bila v sredo predstavitev nove knjižne izdaje Založbe Drava v Celovcu. Šlo je za Kosmačev Pomladni dan, ki ga je v nemščino prevedel Klaus Detlef Olaf (na naši sliki z vodjo založbe dr. Mračnikarjevo). O prevodu je spregovoril univ. doc. dr. Hubert Lengauer, ki je dejal, da je Olofu uspelo Kosmačev literarni jezik avtentično preliti v nemščino. Drava bo jutri zvečer ob 19.30 uri v slavnostni dvorani Trgovske zbornice predstavila svoj znanstveni založniški program „Nova analiza k nemškemu nacionalizmu na Koroškem“, diskusijo bo vodil univ. prof. dr. Peter Gstettner.

Kje je denar za pomoč dolini Bele?

Situacija okrog tovarne celuloze Obir na Rebrci se iz ure v uro zaostrojuje, od politikov vseh treh deželnozborskih strank, ki so po svoje največ prispevali k dramatičnemu razvoju na Rebrci, pa še vedno ni konkretnih predlogov za pomoč regiji doline Bele in njenemu prebivalstvu.

Tudi v deželnem proračunu za leto 1990, ki ga je v tork deželnemu zboru predložil finančni referent, deželni svetnik Max Rauscher in ki znaša okrog 14 milijard šilingov, ni mogoče najti 130 milijonov šilingov, ki jih je dežela obljubila za primer, če bo morala tovarna Obir prenehati s proizvodnjo. Prebivalci in delojemalci v dolini Bele se zato upravičeno sprašujejo, kaj sploh lahko še verjamejo politi-

kom vseh treh deželnozborskih strank. Edina izjava pri zadevi Obir-dolina Bele na seji deželnega zbora je bil Rauscherjev poziv socialnemu ministru na Dunaju, da naj regijo razglasi za „križno območje“, kar bi za daljši čas omogočilo izplačevanje podpore iz fonda za brezposelnost.

Zelena alternativa pa je v izjavi za tisk od koroškega deželnega zbora zahtevala, naj v proračunu za l. 1990 predvidi 100 milijonov šilingov za takojšnjo pomoč kapelskemu območju in ustanovitve nadomestnih delovnih mest. Državni poslanec ljudske stranke Fuchs pa je predlagal, da se tako imenovano „plebiscitno darilo“ v višini 40 milijonov šilingov nameni izključno gospodarskem razvoju doline Bele.

Solidarnost s stavkajočimi

(nadaljevanje s 1. strani)

len in opustil proizvodnjo na Rebrci. Od tedaj dalje se je začela pogubna situacija celulozne stroke na Koroškem.

Sturm je izjavil, da deželni politiki prav zaradi svoje vpletenosti v Magdalen niso bili pripravljeni podpreti Obirjevega sanacijskega koncepta, hkrati pa je tudi kritiziral, da je „tudi Slovenija papir prispeval k negotovosti o nadaljnji usodi Obirja, ker je verjel Frühbauerju in se začel preusmerjati na Magdalen.“

Sturm je stavkajočim delavcem zagotovil solidarnostno podporo ZSO in v smislu stavke od deželne vlade in Slovenija papirja zahteval, da se zavzameta za ohranitev delovnih mest v dolini Bele.

Tudi Enotna lista Železna Kapla, Klub slovenskih občinskih odbornikov in Mlada KEL zahtevajo, da dežela in Slovenija papir prenehata „neodgovorno ravnati z zaposlenimi pri Obirju“ in takoj ugodita zahtevam delavstva. Hubert Budai pa je v imenu Zelene alternative izrazil solidarnost s stavkajočimi in izjavil, da se to dogaja „v času, ko nekateri deželni politiki glasno razmišljajo o zvišanju plač deželnim poslancem, medtem ko se stavkajoči borijo za preživetje cele regije.“ Solidarnost sta izrekla stavkajočim tudi Tomaž Ogris in Janko Malle v imenu Slovenske prosvetne zveze.

Od deželnih politikov je stavkajoče doslej obiskal le Franz Großmann. Dejal je, da jih sicer popolnoma podpira, opozoril pa jih je, naj s stavko ne ogrožajo lastnega zdravja. Če izvzamemo deželnega tajnika SPÖ, se potrjuje, da koroški politiki dejansko nimajo poslušnosti za delavce in tudi nikakršnega stvarnega načrta za rešitev gospodarsko-socialne situacije v celotni regiji. Deželni finančni referent Rauscher je sicer napovedal poseben program pomoči za podjetja v velikovškem okraju (dežela in zveza naj bi za eno leto prevzeli stroške za vsako dodatno delovno mesto), toda ob tem je takoj dejal, da računa kvečjemu s kakimi 40 dodatnimi delovni mesti. Za dolino Bele pa je Rauscher dejal, da ni nobene možnosti, da bi se naselilo kako večje podjetje, pa tudi ustanovitve manjših podjetij ni mogel napovedati.

Torej bo deželni svetnik Rauscher tudi danes, v petek, prišel praznih rok na zborovanje Obirjevih delavcev!

Organizacijski komite „Južnokoroška solidarnost za štrajk v tovarni celuloze Obir“ je pri Posojilnici-Bank v Železni Kapli odprl posebni konto (št. 8055.865), na katerega lahko prenakazete podporo

Delegacija Slovenske kulturno-gospodarske zveze iz Italije na čelu s predsednikom Klavdijem Palčičem (drugi z leve). V njej pa so sodelovali še tajnik Dušan Udovič, predsednik PO za Tržaško Suadam Kapič, tajnik PO za Goriško Igor Komel ter član IO SKGZ v videmski pokrajini Savatore Venosi.

sliki: A. Kokot

Čakanje na zaščitni zakon

Delegacija Slovenske kulturno-gospodarske zveze v Italiji (SKGZ) je ob svojem obisku na Koroškem predstavnikove Zveze slovenskih organizacij podrobno informirala o položaju Slovencev v Italiji.

Njen predsednik Klavdij Palčič je s tem v zvezi dejal, da se je položaj Slovencev v tržaški, goriški in videmski pokrajini poslabšal, ter da še vedno čakajo na sprejem zaščitnega zakona. Osnutek, ki ga je hotel italijanski vladi in parlamentu v Rimu predložiti pristojni minister Macanico, za slovensko narodnostno skupnost v Italiji ni bil sprejemljiv, „in to tudi ne bo tako

dolgo, dokler ne bo vseboval bistvenih zaščitnih elementov za Slovence v Italiji“, je dejal predsednik SKGZ.

Pri tem je opozoril na dejstvo, da bi osnutek Macanica uveljavil najnižjo raven vseh dosedanjih sporazumov o zaščiti slovenske narodne skupnosti v Italiji ter da bi Slovence potisnil v obrobna območja in še pospešil njihovo nadaljno asimilacijo.

Slovenske organizacije, med njimi še posebej SKGZ, zato od ministra Macanica zahtevajo, da upošteva politični „fair play“ in predstavnike Slovencev v Italiji informira o spremenjenem osnutku zaščitnega zakona

preden ga posreduje italijanski vladi in parlamentu.

Palčič je v razgovoru s predstavniki ZSO – o skupnih sklepih je Slovenski vestnik že poročal – še dodal, da gre nekaterim kulturnim in družbenim Slovincem v Italiji – kot Slovincem na Koroškem – že za preživetje. Tako za slovenske institucije in društva ta čas ne prejema finančne podpore ne od dežele Furlanije-Juljske Krajine ne od države. Za leto 1990 pa sploh ni pričakovati finančnih sredstev, saj jih niso predvideli – niti v državnem niti v deželnem proračunu.

Ivan Lukan

„Vezi so potrebne in nujne!“

„Srečanje s koroškimi rojaki so za Slovensko kulturno-gospodarsko zvezo v Italiji nekakšna obveza, pa ne zaradi tega, ker bi to čutili kot neko dolžnost, ki nas obremenjuje, ampak zato, ker smatramo, da so te vezi potrebne in nujne. Prav zaradi tega smo z veseljem prišli na Koroško, zato da smo z Zvezo slovenskih organizacij preučili vse probleme, ki nas težijo tako Slovence v Italiji kot tudi na

Koroškem oz. v Avstriji.

Sprejeli smo tudi nekaj dogovorov oz. obvez, ki jih bomo skušali tudi uresničiti, saj smatramo, da je tesno sodelovanje med obema organizacijama koristno za obe narodnostni skupnosti v obeh državah. Prvo srečanje, ki se nam ponuja v najbližnji prihodnosti, je naš občni zbor, ki bo sredi decembra v Čedadu, in smo seveda ob tej priliki nanj povabili delegacijo ZSO.

Predsednik SKGZ Klavdij Palčič

Na Južnem Tirolskem tudi v SVP premik k dvojezičnosti!

Tudi na Južnem Tirolskem, v skozi desetletja stališni ljudski stranki, se spreminja stališče v odnosu nemško govoreče večine do dvo- oz. večjezičnosti ter interetničnega sožitja med narodoma oz. narodnostnima skupnostma.

Deželni poslanec južnotirolske ljudske stranke dr. Hugo Frasnelli je v sredo zvečer na prvem predavanju v ciklu „Manjšinska politika v Avstriji – na novi poti?“ katoliškega doma prosvete „Sodalitas“ v Tinjah v diskusiji z drž. poslancem avstrijske Zelene alternative Karлом Smollejem (diskusijo je vodila novinarka dr. Elisa-

beth Spira) namreč potrdil, da je za sožitje potrebno znanje jezika sosedov, poznavanje njegove kulture in tudi zgodovine ter da so na tem področju že opazni premiki tudi na Južnem Tirolskem. Frasnelli je v svojem odgovoru na tozadevno vprašanje tajnika ZSO dr. Marjana Sturma tudi pritrldil, da gre pri tem za premik v smislu modela „Alternativne liste za Južno Tirolsko“, ki utemeljuje interetnično sožitje, ne da bi bili pri tem nemško govoreča večina, skupina Ladincev ali Italijani v nevarnosti asimilacije.

Frasnelli je tudi poudaril, da Južna Tirolska predstavlja „pozitivni eksperiment“ v

evropski narodnostni politiki, „to pa zaradi srečnega naključja, ker je mnogoštevilčna manjšina“. Manjšinam v Evropi, predvsem maloštevilnim, pa je svetoval, naj si najprej ustvarijo solidno bazo, na kateri potem lahko razvijejo kulturno, socialno in gospodarsko življenje brez strahu za preživetje. Po Frasnellijevemu mnenju pa je za doseg močne baze in pozicije pri zahtevah za narodnostne pravice potrebna enotnost, kar pa ne pomeni, da ne bi smelo biti različnih stališč znotraj narodnostne skupnosti!

Tiste manjšine oz. narodnostne skupnosti, ki imajo

Seja dunajske šolske komisije

Na Dunaju je v torek in sredo spet zasedala zvezna komisija za spremljanje nove manjšinskošolske zakonodaje in obravnavala vrsto odprtih vprašanj. Konkreten sklep se je ustanovitev štiričlanske komisije za preučevanje predloženih znanstvenih projektov na šolskem področju ter ustanovitev devetčlanske redakcijske skupine za izdelavo osnutka vmesnega poročila o posledicah uvajanja novega šolskega zakona v dvojezičnih ljudskih šolah na južnem Koroškem.

Obe skupini se bosta konstituirali še letos, tudi spremljevalna zvezna komisija se bo letos še enkrat sestala, in sicer v drugi polovici decembra.

Slovenski člani komisije so ob bivanju na Dunaju obiskali še vernisažo Valentina Omana, ki je v razgovoru ponovno potrdil, da na Koroškem, dokler se politične razmere ne bodo spremenile, ne bo razstavljal.

SP preložila odločitev o 2. tajniku...

Prezidij in predsedništvo koroške socialistične stranke sta na ponedeljkovi seji preložila odločitev o novem, organizacijskem tajniku. Predsednik stranke je po seji odločitev utemeljil s tem, da je to pomembno vprašanje, pri katerem naglica ne bi bila na mestu. Dodal je še, da bo drugi tajnik – kot smo poročali, je dr. Franz Großmann ostal politični tajnik – imenovan približno v enem mesecu. Še pred tednom dni je Ambrozy govoril o takojšnjem imenovanju novega, dodatnega tajnika, kar so koroški in avstrijski mediji ocenili kot nadaljevanje boja za oblast znotraj stranke.

Slovenska ljudska pesem je tako stara kot slovenska kultura. Kot sestavni del kulturnega življenja ima pri Slovencih morda še pomembnejšo vlogo kot pri drugih narodih. Njen umetniški žar poznamo predvsem v doživljanju sentimentalnih, emocionalnih in romantično zanesenih dogodivščinah vsakdanjega življenja. Njena sociološka vrednost pa je v glavnem v tem, da je Slovence združevala in jih še združuje, na Koroškem, kjer smo nanjo še posebej navezani, predvsem kot obrambni mehanizem proti narodnemu potujčevanju.

Slovenska ljudska pesem in potujčevanje kulture

Slovenska ljudska pesem pravzaprav od njenega nastanka dalje neposredno ni bila soočena z vprašanji politizacije in ideologije. Šele narodna prisila s pojavom velenemškega in nemškonalnega gibanja na Koroškem je slovensko ljudsko pesem „instrumentalizirala“ v politične, narodno-asimilacijske namene. Ob robu slovenskega kulturnega prostora, kjer živimo, so se slovenske koroške ljudske pesmi predvsem v začetku tega stoletja začele spreminjati v nemške. Iz koroške ljudske pesmi je nastal nemški t. im. „Kärntnerlied“, pojem ideološkega značaja.

Nacionalizem osvaja ljudsko pesem

Politične in kulturne spremembe v prvih desetletjih 20. stoletja so vrgle senco tudi na polje kulture, v glavnem pa na oblikovanje ljudske pesmi. Z njo je namreč tako slovensko kot nemško govoreče prebivalstvo Koroške skozi stoletja izražalo najmočnejši del svoje kulturne identitete. Toda razpad monarhije je nenadoma povzročil, da so se odprla nova vprašanja v dotlej neokrnjeni duhovni podobi Koroške. Dežela, ki se je – zavarovana pred zunanjimi vplivi kulture – skozi stoletja zibala v domači koroški izolaciji, je nenadoma postala ogrožena. Dotlej nediferencirano ali vsaj zelo površno (samo jezikovno) opredeljeno kulturno identiteto koroškega prebivalstva postavlja v duhu romantike prebujajoča se narodna zavest koroških Slovencev pod vprašaj.

Odgovor na ta demokratična stremeljenja koroških Slovencev se pripravlja v vsej njegovi obsežnosti na tistem področju, kjer to najbolj zaleže: to je na področju ljudske kulture kot najpomembnejšem oblikovalcu družbene zavesti v tem prostoru. Močan prodor nemškonalne miselnosti (zunanji izraz je pojav plebiscita) naj bi vnesel močne udarce v dotlej nedotakljivo monolitno duhovno podobo Koroške v okrilju monarhije. Politika prodira v kulturo in ustvarja „sveti mit“ o nedeljivi deželi Koroški –

teza, ki posiljuje in determinira skorajda vsa vprašanja kulture na Koroškem. To je teza, ki opravičuje uporabo ideološko obarvanega pojma „koroška kultura“.

Povečevanje posebnosti dežele in ljudi, ki v njej živijo, postaja vodilna domena literature, posebej pa še ljudske pesmi. Zgubljenemu makrokosmosu ta „koroška kultura“ postavlja nasproti mikrokosmos nekdanj morda izključno veljavnih „večnih“ vrednot homogenega kmečkega življenja. Na tej osnovi so „ideologi“ t. im. „koroške kulture“ skonstruirali fenomen nedotakljivega kmečkega sveta kot simbol za novo domovino „Kärnten“. Centralno geslo dosega najvišjo točko vedno v enakem kontrapunktu: „Kärnten“.

Primer za ilustracijo:

Karntnarisch

*I red lei kartnarisch
und nix gedraxelt!
Han aa kan Stadtfrack an,
i geah lei gaxlt.*

*Ja, i red karntarisch,
mach kane Faxn,
red a so wia mr
dr Schnabl is gwaxn.*

*Zan Kartna sein Wesn,
es paßt nit dazu
de herrische Weis und
das gespreizte Getua.*

*Unser Sprach und das Gwantl
seint anfach und gring!
Paßt alles znanadr
is alles lei a Ding!*

Mag. Bertej Logar, glasbeni etnolog (Gradec) bo predaval o temi „Podobnosti in razlike v pevskem stilu slovenske in nemške ljudske pesmi v Podjuni.“

Koroška postaja sinonim za oznako enonrodnega ljudstva. Koroška ljudska pesem je njegova last. To zamegljevanje in prekrivanje v imenu enolične, obubožane in ideološko deformirane kulturne podobe Koroške namesto diferenciranega in pluralnega opredeljevanja dveh kulturnih podob dežele.

Ideologiziranju kulture ustrezno je „koroška kultura“ vsilila ljudski pesmi moralno vprašljivo povečevanje povsem spolitiziranih vrednot. Kot vodilna vsebinska izpoved se pojavlja kriterij prepoznavanja „narodove duše“ (Volksseele) v vseh mogočih dimenzijah kot neka absolutna vrednota, vrednota, ki povečuje harmonične strukture agrarne družbe prejšnjih stoletij. Z „narodovo dušo napolnjena“ ljudska pesem v taki meri imaginalizira najširše plasti koroškega prebivalstva kot verjetno noben drug fenomen v poeziji. Zato je koroška ljudska pesem postala eden glavnih motivov za mentalne vplive v družbi, motiv, ki s kulturnimi dejanji (deseto-oktobrske proslave, „Abstimmungsschießen“) širše sloje v tem smislu veže na ideologijo „nemške“ koroške kulture.

Kulturno ustvarjanje v prid nemštvu v deželi je zapečatil plebiscit. Idejni vzorci o obrambi domovine in ogroženem „nemškem“ narodu določajo vsebinsko, izpovedno plat „nemške“ ljudske pesmi.

Susanne Lach, študentka narodopisja na Dunaju, bo v okviru simpozija na celovski univerzi predavala o temi „Politična vsebina koroške ljudske pesmi“.

Dr. Janko Malle

je tajnik Slovenske prosvetne zveze, ki je prirediteljica simpozija o „koroški ljudski pesmi v svoji glasbeni in jezikovni avtentičnosti“ v nedeljo na celovski univerzi ter koncerta v Mladinskem domu v Celovcu.

Kaj je „neues Kärntnerlied“?

Po zlomu nacizma pretresa koroško prebivalstvo ponovna kriza, to je kriza politične identitete, ki jo skuša premagovati s pomočjo ljudske kulture. Z njo je mogoče vsaj navidezno prikrivati nacionalistična stremeljenja, toda strategija je kljub temu jasna: kriza se spet sprevrže v nadomestne dejavnosti na kulturnem področju – in to pod okriljem povečevanja „nemške narodnosti“, „nemškega kulturnega prostora“ v „eni, nedeljivi Koroški“. Tudi nova koroška pesem (Das neue Kärntnerlied) je našla svojega duhovnega očeta. Nacionalizem se nadalje ohranja v pevski kulturi Koroške.

Prav na Koroškem je po letu 1945 z oblikovanjem nove pesmi, ki se glasbeno-oblikovno naslanja na stare koroške ljudske pesmi iz 19. stoletja, nastala paradokсна situacija dveh vrst koroške ljudske pesmi. Stara, n eoma-deževana s politično ideologijo, nova nemška, nastala po letu 1945, z oznako „ljudska“ te svoje ljudskosti nikakor ne more legitimirati. Nacionalizem kot legitimacija je zloraba ljudske volje.

Po obsegu, vsebinski in formalni bistvenosti je za novo koroško pesem značilno, da vzbuja emocije o domovini. „Heimat“ je povsod doma. Heimat prevladuje v opevanju dežele, običajev in ljubezni. Ta pesem posreduje

vprašljivo vsebino celo v subtilnih primerih, ko njen razpon sega od ljubezenskih sanj do prepoznavnega nacionalističnega poudarka domovine v t. im. domovinskih pesmih (npr. „Mei Hamat is a Schotzale“).

Sicer dandanes distanca do propagandističnih in ideoloških konceptov kot so „Volk und Heimat“ navidezno obstaja, toda še vedno se ta nacionalistična vzgojna tendenca pojavlja kot kvalitetno merilo v drugi preobleki – v povečevanju „koroškega naroda“. Iz „koroške kulture“ se je rodil „koroški narod“. Tako se zaenkrat zaključuje teorija o nemškem kulturnem prostoru.

Nemška koroška ljudska pesem, kakršna se je v svoji enostranski samoumevnosti pojavila po letu 1945, ponuja poseben recept za sožitje brez konfliktov: manjšini priznava ohranitev lastne identitete tako dolgo, dokler njena kultura ostaja v okvirih privatne sfere življenja in se vdaja ideji o enotnosti nemškega kulturnega prostora v deželi.

Za ilustracijo:

*„Da leb ma, da wachs ma
und da sei ma froh:
die Deutschn, die Windischn,
so odar so.“*

*Wolln die Hamat derhalten
ohne Lad, ohne Schand.
Bleibt alles lei aa Karntn
und bleibt unsar Land.“*

Manipulacija z izvirnostjo ljudske pesmi

Izvora ljudskih pesmi v večini primerov ni mogoče natančno ugotoviti, ostaja torej anonimen. Značilno pa je, da se ljudska pesem hitro razširja. Toda zgodovinski vzroki, družbene okoliščine in pa tudi individualni razlogi prispevajo k temu, da se avtentičnost melodije in besedila spreminja.

Toda avtentičnosti pesmi ne moremo ohranjati s konglomerati med nemško jezikovno osnovo in humornim slovenskim narečjem (npr. „Decva poid, decva greš, heit pa lustig, heit pa fesch...“). To je spakedranščina, ki slovensčino degradira samo še na stopnjo slabega, vprašljivega (dalje na 6. strani)

Dr. Zmaga Kumer, etnomuzikologinja (Ljubljana) se bo v uvodnem predavanju lotila teme „Slovenska ljudska pesem – del slovenske kulture“.

HEUTE IM

SLOVENSKI VESTNIK

Die Seite
für unsere
deutschsprachigen
Leser/innen

ZSO: Volle Unterstützung für streikende Obir-Arbeiter

In einer Stellungnahme erklärte der Sekretär des Zentralverbandes slowenischer Organisationen/Zveza slovenskih organizacij, Dr. Marjan Sturm, daß der Hungerstreik der Obir-Arbeiter voll unterstützt werden müsse. Es sei unverantwortlich, wie man von Seiten des Landes mit den Arbeitern von Obir bzw. mit einer ganzen Region umgehe.

Sturm erinnerte daran, daß Obir, eine an sich positiv wirtschaftende Firma, wegen des Magdalendesasters der Landesregierung schließen muß. Bereits am 13. März 1987 wurde (Slovenski vestnik veröffentlichte Zitate aus dem Besprechungsprotokoll

bereits in der vorigen Nummer) in einer internen Sitzung im Büro Frühbauer darauf hingewiesen, daß Magdalen nicht funktionieren wird können und man daher versuchen wolle Slovenia papir zu überzeugen den Standort Rechberg/Rebrca fallenzulassen und die Firma Magdalen zu übernehmen. Von da an habe die Zellstoffentwicklung in Kärnten ihren fatalen Lauf genommen.

Davon war die Zellstofffabrik Obir insofern besonders betroffen, weil vom Land Kärnten dem Obir-Sanierungskonzept nicht nur keine Unterstützung mehr gewährt wurde, sondern alle Versuche in die Richtung gin-

gen, Slovenia papir vom Standort Rechberg/Rebrca abzubringen.

Leider trug auch Slovenia papir zum Verwirrspiel bei, da sie Frühbauer glaubte und sich auf Magdalen zu orientieren begann, betonte ZSO Sekretär Dr. Marjan Sturm.

Bei seinem Besuch in Rechberg/Rebrca drückte Sturm den streikenden Arbeitern die solidarische Unterstützung des Zentralverbandes slowenischer Organisationen für die Ziele des Streikes aus und forderte im Sinne der Streikenden die Landesregierung und Slovenia papir auf, die Arbeitsplätze im Vellachtal/Bela zu erhalten.

Eine Solidaritätstelegramm sandten auch die Beschäftigten der Druckerei und Verlagsgesellschaft Drava in Klagenfurt/Celovec an die Streikenden in Rechberg/Rebrca.

Musterbeispiel Koralpe

Als ein Beispiel für eine mustergültige Zusammenarbeit bei künftigen gemeinsamen Projekten bezeichnete Dipl.-Ing. Miro Ekart, Leiter des jugoslawischen Anteils an den Bauarbeiten des Kelag-Kraftwerkes Koralpe, die bisherige Kooperation bei der Realisierung dieses Projektes.

Aus Anlaß der Einbringung des einmillionsten Kubikmeters Schüttmaterials wurde bei der Feier im Bereich Soboth von Kelag-Direktor Dipl.-Ing. Dr. Egger betont, daß die im Winter 1987/88 begonnene Kraftwerksanlage, die eine Leistung von rund 80 Millionen Kilowattstunden im Jahr bringen wird, termingerecht im Herbst 1990 ihren Probebetrieb aufnehmen können wird.

Im Rahmen eines Festaktes wurde Univ.-Prof. Dr. Günther Hödl (Bildmitte) am vergangenen Sonntag in Suetschach/Sveče der vom Rat der Kärntner Slowenen und dem Christlichen Kulturverband gestiftete Einspieler-Preis 1989 verliehen. Hödl erhielt den Preis für das wissenschaftliche Engagement der Universität Klagenfurt in der Volksgruppenfrage, der er als Rektor vorstand.

Das Kärntner slowenische Volkslied

Das Jahreskonzert 1989 des Slowenischen Kulturverbandes/Slovenska prosvetna zveza am kommenden Sonntag in Klagenfurt ist dem Kärntner slowenischen Volkslied gewidmet und von anerkannten Fachleuten im Rahmen eines Symposiums sachlich abgehandelt worden. Dies ist umso wichtiger, als es in der Vergangenheit oft zu politischen Mißbräuchen auf diesem Gebiet gekommen ist und auch weiterhin kommen kann.

Wo zwei Völker zusammenleben, unterscheiden sich auch deren Kultur und Lieder, es kommt aber auch zu gegenseitigen Beeinflussungen. In Kärnten wird oft nur die Sprache der Lieder verändert und somit dem Volk entfremdet.

Es sind aber auch besorgniserregende Erscheinungen

zu bemerken, für die wir selbst verantwortlich sind. So werden aus kommerziellen Gründen Volkslieder veranstaltet, um sie im größeren deutschsprachigen Kulturraum besser zu verwerten. Dies gilt vor allem für die Unterhaltungsmusik. Darüber und über andere Probleme wird am Symposium zu sprechen sein. Beim Konzert werden auch Beispiele von slowenischen Volksliedern vorgestellt, die heute in Kärnten in beiden Sprachen gesungen werden.

Das Symposium findet am Sonntag, 19. 11. 1989 ab 9 Uhr im Hörsaal I der Uni-Klagenfurt, das Konzert von Chören und Gesangsgruppen aus dem Jauntal, Rosental und Gailtal im Jugendheim/Mladinski dom in der Mikschallee 4 in Klagenfurt/Celovec statt.

Tamburaški ansambel je izvedel številne nastope

Obračun kulturnega dela SPD „Jepa-Baško jezero“

Slovensko prosvetno društvo „Jepa-Baško jezero“ v Ločah je po triletni poslovni dobi izvedlo svoj občni zbor, ki je bil minulo soboto pri Pušniku v Ratenčah.

V poročilih predsednika Francija Černuta in ostalih članov odbora je bila predstavljena bilanca kulturnega dela v Ločah in okolici v zadnjih treh letih. Z zadovoljstvom je bilo rečeno, da društvo – razen odsrke – razvija skoraj vse dejavnosti, prednjačita pa pevska in glasbena, slednja v tamburaškem ansamblu vključuje mladino. Sicer pa je društvo prirejalo predavanja, izlete in gostovanja drugih skupin kot na primer folklornega ansambla Kolo Slavuj z Gradišanske, ali gledaliških skupin sosednjih društev. Pevski zbor in tamburaški ansambel pa sta tudi gostovala in sodelovala na centralnih prireditvah SPZ in KKZ. Z ogorčenjem pa je bilo ugotovljeno, da društva

oz. njegovega kulturnega delovanja ne upoštevajo v glasilu bekštanjске občine; čeprav je društvo samo pripravilo prispevek, ga niso objavili.

Tajnik Slovenske prosvetne zveze dr. Janko Malle je izrazil svoje zadovoljstvo nad uspešnim delom društva in ob tem pozval navzoče, da pomagajo pri evidentiranju starih ljudskih običajev, posebno zbiranju starih ljudskih pesmi, da ne bi za vedno utonile v pozabo.

Dosedanji predsednik Franci Černut je po večletnem vodstvu društva prepustil svojo funkcijo.

Občni zbor je za novo predsednico izvolil Anico Resman, za podpredsednico Eriko Wrolich, za tajnika Jožka Wrolich, ki bodo v naslednjih treh letih vodili kulturno delo Slovenskega prosvetnega društva Jepa-Baško jezero.

Letni zbor SPD „Gorjanci“

Letošnji letni zbor SPD „Gorjanci“, ki je bil v soboto, 11. novembra pri Mežnarju v Kotmari vasi, je bil povod za pregled pretekle delovne dobe, a tudi priložnost za posvet, kako naprej. Predsednik Emil Muri je v svojem delovnem poročilu nanizal prireditve, ki so jih „Gorjanci“ oblikovali sami ali pa so pri njih sodelovali. Težišče dela je bilo na pevskem področju, za kar gre iskrena zahvala dirigentu Jožku Pa-

cku. Nujno pa bo, da se dejavnost razširi še na druga področja; pri tem se oder naravnost ponuja.

Večje prireditve v preteklem letu so bile koncert „S pesmijo v pomlad“, revija mladinskih pevskih zborov (v sodelovanju s KKZ), srečanje sosednjih pevskih zborov in jesenska veselica. Letni zbor se je zaključil s filmskim prikazom delovanja „Gorjancev“ v preteklem letu.

Izstop iz kult. sosveta

Avstrijski pisatelj Anton Fuchs, ki živi v Celovcu in je pravkar prejel nemško literarno nagrado Kogge, je poleg Valentina Omana že drugi član, ki je izstopil iz sosveta za kulturo pri koroški deželni vladi, pristojnega za podeljevanje kulturnih nagrad Koroške.

Fuchs je svoj izstop utemeljil s tem, da je potem, ko je bil za deželnega glavarja izvoljen Jörg Haider, kulturna klima na Koroškem postala neznosna, saj je prav Haider pozival umetnike, naj zapustijo deželo, svobodnjaki pa jih nazivajo s „koristnimi idioti“ in zmerjajo za pri-skladnike subvencij.

S tako politiko se Fuchs in številni drugi koroški umetniki ne strinjajo in se od nje jasno distancirajo. Fuchs je v svojih zahvalnih besedah ob sprejetju Koggejeve nagrade opisal zaskrbljujoč položaj na Koroškem in izjavil, da takega odnosa nasproti umetnikom na Koroškem po letu 1945 niso doživeli in zaključil, da, če ponoči misli na Koroško, ne more več spati.

Anton Fuchs, ki je podpredsednik Koroške pisateljske zveze in koroškega PEN kluba, se tudi odločno zavzema za enakopravnost slovenskih koroških umetnikov in slovenske narodne skupnosti nasploh.

Schach-Schülercup: BG für Slowenen ganz an der Spitze!

Nach der am Sonntag in Feistritz im Rosental/Bistrica v Rožu gespielten zweiten Runde des Unterkärntner Schach-Schülercups liegen mit Aleksander Lukan, Marko Gallob und Borut Živkovič gleich drei Schüler des BG für Slowenen mit dem maximum von zwei Punkten an der Spitze. Peter Ratschnig (1,5 Punkte), sowie Dunja Lukan und Boris Gallob (je 1 Punkt) sind ebenfalls noch gut im Rennen. Sehr stark die von Direktor Johann Stoßier gecouchten Spieler der Hauptschule Eisenkappel/Železna Kapla, die ebenfalls an der Tabellenspitze zu finden sind.

Bosnien/Herzegowina und Montenegro bald Mitglieder der ARGE Alpen-Adria?

Der slowenische Ministerpräsident Dušan Šinigoj kündigte bei der Tagung der Regierungschefs der Alpen-Adria Mitgliedsländer in Como (Italien) an, daß die jugoslawischen Teilrepubliken Bosnien und Herzegowina sowie Montenegro mit großer Wahrscheinlichkeit schon in kurzer Zeit um eine Mitgliedschaft in der ARGE Alpen-Adria ansuchen werden.

Ostrovharjevo srečanje – predstavitev koroške kulture

Prejšnjikrat smo na kratko poročali, da v Ljubljani-Šiška poteka 8. Ostrovharjevo srečanje. Organizatorji so ga letos namenili predstavitvi kulture koroških Slovencev in nastopu Albanske drame iz Prizrena.

V okviru srečanja sta bili v torek v Vodnikovi domačiji odprti razstavi slik Gustava Januša in Koroški Slovenci včeraj in danes. V sredo so bili v Andersenovem vrtcu na obisku malčki iz otroškega vrta Slovenskega šolskega društva iz Celovca, v četrtek so na odru Vodnikove domačije gostovali igralci iz Šentjanža v Rožu, ki so tam uprizorili Frischevega Dobrnika in požigalce. Nocoj bodo v Pirničah z Bevk-Militarovimi Sencami nastopili igralci z Brnce, jutri pa bo Albanska drama iz Prizrena uprizorila dramo Antona Pashke Gof, v Domu krajanov v Sori pa bo spet na vrsti igralska skupina z Brnce.

V ponedeljek bo v Domu DPO Dravljje gostovala dramska skupina Kluba graških študentk in študentov z Mrtvaškim plesom, v sredo pa bo v Vodnikovi domačiji literarni večer; iz svojih del bosta brala Maja Haderlap in Jani Oswald. Ostrovharjevo srečanje pa bodo sklenili v

četrtek, tedaj bo v Domu krajanov v Tacnu na sporedu okrogla miza na temo Koroška interetnična-politika etnocentrična, srečanje pa bodo zaključili s predstavitvijo filma Tevžej in podelitvijo kipeca Ostrovhar.

Povsem soglašamo s prireditelji, ki so ob dobrodošlici gostom zapisali: Upamo in želimo, da bo letošnje Ostrovharjevo srečanje res naše, da bomo z njim prispevali h kulturnemu osveščanju nas samih in tistih, ki še sedaj ne verjamejo, da kakovostno ljubiteljstvo potrebujemo, ga potrebujejo ljudje in ga potrebuje država, pa čeprav se vedno ne zaveda, da ga prav zares potrebuje.

Ostrovharjevo srečanje bo s svojim programom ostalo zvesto svojemu kulturnemu poslanstvu, kajti po našem prijatelju Bojanu Štihu „to ni nobena pesem, je ena sama ljubezen...“

V tem smislu letošnje srečanje posvečamo predstavitvi kulture koroških Slovencev in z eno predstavo kulturi Albancev iz Prizrena, prihodnje leto pa kulturi Slovencev v Italiji in kateri drugi etnični skupini v Jugoslaviji. Smo za pravo bratstvo in razumevanje.

Nova zbirka Janka Ferka – pesmi v treh jezikih

Pred približno desetimi leti je pisatelj, žurnalist in politik Jörg Mauthe, zgodaj umrli dunajski mestni svetnik, ustanovil mesečnik Wiener Journal, iz katerega je pred petimi leti nastala založba Edition Atelier. Založba je po svoji zamisli v glavnem zavezana avstrijski literaturi, sicer pa tudi slovstvu srednjeevropskega prostora. To intencijo nadaljuje ustanovitelj naslednik Erhard Busek, zvezni minister za znanost.

Letos se je založba odločila za izdajo trijezične, slovensko-nemško-angleške pesniške zbirke Janka Ferka. Zbirka ima naslov Zakopan v pesku časa, izšla pa je v dveh izdajah z nemško in angleško naslovno stranjo.

Pesmi je v angleščino prevedel Herbert Kuhnner, prevajalec v nemščino ni naveden, zato sklepamo, da je to opravil Ferk sam. V zbirki

objavljene pesmi smo brali že v drugih edicijah, torej gre za izbor Ferkove poezije. Na nekaterih staneh manjkajo slovenski izvirniki, ali pa so bile pesmi napisane samo v nemščini? Ob branju nekaterih pesmi smo naleteli na nekatere slovnične pogreške, a se pri tem umikamo pesniški svobodi in strokovno oceno prepuščamo poklicanim kritikom. Ferkova zbirka je vsekakor spet eden izmed prodorov slovenske koroške literature v širši svet. Tistim, ki so poleg nemščine veščji še angleščine, bo knjiga nudila možnost primerjave izvirnika z nemškim oz. angleškim prevodom. Ferkovo zbirko „Vergraben im Sand der Zeit“ lahko kupite tudi v obeh slovenskih knjigarnah v Celovcu.

Knjiga Janka Ferka je izšla prav v času avstrijskega tedna knjige in knjižnega sejma v Ljubljani, torej v času, ko je zanimanje za knjige večje kot sicer, zato smo prepričani, da bo naša pot do bralcev doma in v tujini in da bo deležna tudi strokovnih ocen.

Drugačni radio za Koroško

Nedelja, 19. nov. ob 11.³⁰
100,5 MhZ

- Reportaža o gladovni stavki v „Obirju“ in druge zanimivosti.

Direktor železnice dr. Reisp (levo) si je ogledal novo napravo.

Poskusna faza na ranžirnem kolodvoru

BRNCA/BELJAK. – Novi ranžirni kolodvor Beljak-jug na Brnci dobiva vedno konkretnije oblike. Ne le, da je položenih 40 tirov, na katere bodo z nekoliko višje ležeče rampe spuščali posamezne železniške vagon, tudi kompjutersko vodena centrala je

že popolnoma opremljena. Uradni začetek obratovanja je predviden za naslednje leto, zdaj na ranžirnem kolodvoru teče poskusna doba. Predvsem se ukvarjajo z natančnim določevanjem teže posameznih vrst vagonov, preizkušajo točnost razvrščanja vagonov po smereh, po katerih prevažajo tovore, merijo pa tudi obremenitev s hrupom, ki ga povzroča drsenje in usmerjanje vagonov po ranžirnih tirih.

Pa tudi za varnost so poskrbeli: na Brnci imajo dva posebna tira za nevarne transporte, ob katerih so posebne naprave, tako da v primeru nezgode lahko hitro in varno ukrepajo ter npr. zajamejo strupene snovi, ki jih bodo po sodobnih spoznanjih lahko tudi odstranjevali. Poskusna faza poteka doslej brez težav in okvar.

Slovo od Martina Wiegeleja (86)

ZAHOMC. – Preteklo nedeljo se je na pokopališču v Bistrici na Zilji velika množica žalujočih poslovila od Martina Wiegeleja, zavednega Slovenca in pionirja slovenskega združništva na Koroškem. Martin Wiegele, pd. Petrič, je umrl v 86. letu starosti. Bil je oče uspešnih športnikov in športnih funkcionarjev, ki so postali znani po vsej Evropi in po svetu. Ženi, otrokoma in sestrama izražamo iskreno sožalje.

Več prebivalcev

CELOVEC. – V času med julijem in septembrom se je na Koroškem rodilo vsega več kot 1700 deklic in dečkov, kar je za 3,5 odstotka več kot v istem času lanskega leta. Ker je število umrlih v istem časovnem obdobju padlo na 1.227 se je število prebivalcev zvišalo za skoraj 500.

Načrtne podpore prirediteljem

CELOVEC. – Deželni referent za turizem dr. Koschat je napovedal novo podporno akcijo za prireditelje. Predvsem v pred- in posezonskem času bo deželna vlada k stroškom raznih prireditev prispevala do 25 odstotkov. S to akcijo želi predvsem spodbuditi nove oblike prireditev, hkrati pa napoveduje tudi pomoč za organiziranje mednarodnih prireditev. Za ta sredstva lahko vsakdo zaprosi pri oddelku 21 (pospeševanje turizma) deželne vlade, Kaufmannsgasse 13, v Celovcu. Predlagajo pa, da se že pri programiranju posameznih prireditev telefonično povežete z omenjenim oddelkom (telefon: 0 463/536-0).

Občanom grozi prometni infarkt

ŠENTJAKOB V ROŽU. – Če bi šlo po volji šentjakobskih občinskih odbornikov, bi morali odgovorni zagotoviti takojšnje nadaljevanje del pri karavanški avtocesti. Tako pa delo trenutno miruje, ker se je proti prvotnemu načrtu postavila ljudska iniciativa Šentniklasa: tam zahtevajo podzemsko varianto, da bi ohranili vsaj vaški center.

Pogajanja še tečejo, Šentjakobčani pa se zdaj bojijo prometnega infarkta, ki grozi, če bodo karavanški predor odprli še preden bo avtocesta dograjena. Potem bi se namreč kolone avtomobilov vile skozi šentjakobske vasi.

Pravtako so občinski odborniki pri obravnavi prostorskega načrta posvarili pred „hitro cesto“ skozi Šentjakob, saj je kraj že tako močno prizadet zaradi daljnovodov za olje in plin, karavanške avtoceste, dravske hidroelektrarne ter nove železniške trase. Na predlog odbornikov bo moral referent Jantsch izdelati nov osnutek.

Nevarno za ribe

ŠENTJAKOB V ROŽU. – Odbornik Slovenske gospodarske skupnosti Jože Ottowitz je na minuli občinski seji zahteval zaščito ribjega zaroda v potoku Reka. Ottowitz je dejal, da v zvezi z gradnjo karavanške avtoceste obstaja nevarnost, da bo cestna uprava v Reko odvajala tudi odplake, ki bi ogrozile življenje rib in ostalih vodnih živali v tem potoku. Po protestu občanov in odbornika SGS je zdaj župan Gressl zagotovil, da bo cestna uprava v potok odvajala čisto vodo, tako da obstoj rib ni ogrožen.

Pod naslovom „Otroci v Afriki“ prireja Avstrijska informacijska služba za razvojno politiko zanimivo razstavo o življenju v Afriki. Na izredno pestrih razstavnih panojih v besedi in sliki omogočajo vpogled v ozadja trpljenja in garanja; predvsem za otroke pa ponazarjajo način življenja s posebno razstavo originalnih proizvodov, posodja ter glasbil. Te so učenci glavne šole v Beljaku kar preizkusili. Razstavo priporočamo vsem šolam. Najavite se lahko pri ÖIE, tel. 0 4242/24617.

600 milijonov za novo obvoznico

VELIKOVEC. – Južna avtocesta se stalno daljša. 6. novembra so položili temelj za cestni odsek Velikovec, ki bo dolg enajst kilometrov, vodil pa bo prek dvajsetih mostov. Ob začetku del pa se je tudi zvedelo, da bo samo ta odsek stal – vključno z odkup-

nimi stroški za zemljišča in gradnjo mostov – 600 milijonov šilingov. Predvidoma bo dograjen leta 1992, Velikovec pa bo obvozil po severni strani, v obeh križanjih s sedanjo zvezno cesto (na vzhodu in zahodu mesta) pa sta predvidena odcepa.

Slovenska ljudska pesem...

(nadaljevanje s 3. strani)

ega humorja. Takih primerov je mnogo. Prav tako je oporečna izvirnost nemške koroške ljudske pesmi, če je njena glasbena osnova melodija, ki je nastala hkrati s slovenskim besedilom. Tudi „Mav čez jizaro“ se že pojavlja v nemščini, in takih primerov je vedno več.

Na Koroškem je dominantna vloga nemškonacionalno obarvane ljudske kulture dosledno posegala v zakladnico slovenskega ljudskega izročila. Tako se slovenski ljudski običaji, kot npr. Ziljska ohcet, spreminjajo v „čiste koroške“, to pomeni, nemške ljudske običaje. Slovenski ljudski rej iz Medgorja, ki ga je zapisal slovenski skladatelj, se na Koroškem nenadoma pojavlja kot „Der Deutsche aus Mieger“. Treba je pritrđiti mnenju pokojnega dunajskega etnologa Fielhauerja, ki je dejal: „Die größten Lügen passieren im Bereich des Brauchtums. Das ist viel-

fach nur mehr bewußter Exotismus und Teil der Animation.“

Za vse, kar se je pačilo, sprenevedalo in v imenu nekih ideologij preobračalo na področju ljudske kulture, smo odgovorni tudi Slovenci. Za svojo kulturo moramo pravzaprav v prvi vrsti skrbeti sami. Zato bomo morali bolj odgovorno razpravljati o quasi-kulturnih produkcijah, ki ne kultivirajo človeka, temveč ga iz različnih vidikov pohablja in delajo neobčutljivega za spoznavanje bistvenih življenjskih problemov današnjega časa. Od ljudi, ki se zatekajo v zlagane svetove idolov skomercializirane in ideološko deformirane ljudske glasbe, ne moremo pričakovati ustreznega razmišljanja o kulturi, skratka, skomercializirana in ideološko deformirana množična kultura je razprodaja narodne identitete in narodovega ponosa. To je lahko naš lastni usodni prispevek k ustvarjanju klišejev o naši narodnosti podobni.

Koroška ljudska pesem v svoji glasbeni in jezikovni avtentičnosti

Osrednji koncert Slovenske prosvetne zveze

nedelja, 19. 11. 1989, 14.30

Mladinski dom SŠD Celovec

Nastopajo pevske skupine iz Roža in Podjune

Simpozij o slovenski koroški ljudski pesmi

nedelja, 19. 11. 1989, 9.00

celovška univerza, predavalnica 1

9.00: Dr. Zmaga Kumer, etnomuzikologinja „Slovenska ljudska pesem – del slovenske kulture“
„Das slowenische Volkslied – Bestandteil der slow. Kultur“

10.00: Mag. Bertelj Logar, glásbeni etnolog „Podobnosti in razlike v pevskem stilu slovenske in nemške ljudske pesmi v Podjuni na osnovi gradiva s plošč in kaset, ki so ta čas v prodaji“

„Gemeinsamkeiten und Unterschiede im Singstil des deutschsprachigen und slowenischsprachigen Volksliedes im Jauntal, dargestellt an Materialien, die derzeit im Handel greifbar sind“

11.00: Susanne Lach, študentka narodopisja

„Politično jedro koroške ljudske pesmi“

„Der politische Gehalt des Kärntner Volksliedes“

Zadeva: Rudniggerjeva nagrada

Mvaja visoku vriedna guspvada!

Jaz vas vsokega pusiebe lop prosm, kente mi zamert, da sm sa štek dovgu uberov, tek da vem šele nes svaje kunštn besedivu pušievlam, ku zadeli voše Rudnikarjove nagrade jaz tuj ži sline pužieram. Sm ži peč mov pučosne pometi, pre da sa mi kaj zákej narajma, nankraj je pa rojтам še bueli štek, saj su ži moj ta rajni dedej z Rakitnika riekalí, bueh jim daj ta večni mir pa pokej, da ta nogve svije kierubart koj sliepe kočeej pumečueju, su djoli, vieš koj, pueb, či oč, da buš svadku grušku jiedu, merš pučot, da duzuri!

Mi j pa v tem radi Bajdnova

Rozika, mvaja Vana, čez rome pušpegova, koj taj vkup spravljam zane rečovje, je pa kukor djova, vieš koj, Lukej, štoki tedle v Clovcu pa jo nojnega jizika ne zastopju, jim buš merv svaje bajže ži koj dutajčat, drgoči sa buš pa za nagradu pud neusm ubrisov.

Sem pa djov, viešda moš prav, Rozika, pa ne zamerte mi, visoku vriedna guspvada, da sem ga štek pukidov.

Meine Damen und Herren, hochverehrte Rudnigger-Jury!

Ich ersuche höflichst um Ihr Verständnis für die verspätete Einreichung meines humoristischen Beitrages zum Wilhelm-Rudnigger-Preiswettbewerb.

Der Grund dafür liegt in meinem – leider ergebnislosen – Nachforschungen, wann und wo das umseitig abgedruckte Rudnigger-Gedicht „Dem Führer zum Geburtstag“ zum ersten Mal erschienen ist. Ansonsten aber bin ich der festen Zuversicht, daß gerade mein Beitrag – den Wunschvorstellungen der Preisstifter entsprechend – nicht nur die vielfach verkannte Seite des Dichters W. R. als Vorgabe und Verpflichtung beachtet, den Umfang von 10 Seiten nicht überschreitet und bisher unveröffentlicht war, sondern auch ausgesucht unterhaltsam, grotesk und skurril ist sowie gleichermaßen tiefgründig und zur Nachdenklichkeit anregend.

Hochachtungsvoll

Pokrznikov Luka

Celovec/Klagenfurt, 9. 11. 1989

Prejmejo/zuhanden:

Abteilung Literatur, ORF-Landesstudio Kärnten, Založba/Verlage Alekto, Mohorjeva, Heyn in/ sowie Kärntner Druck- und Verlagsgesellschaft

Dem Führer zum Geburtstag

Du schreitest so unendlich rasch durch Gefahren;
Mit weiser Umsicht zwangst du jedes Ziel.
Und was du uns erschaffst in arbeitsreichen Jahren,
Wir lassen es nicht ganz. Es ist so viel!

Wir wissen nur: wenn wir für dich zum Kampf uns scharen,
Und wenn im Felde lebend einer stirbt;
Es ist ein Teil des Danks, den wir für Deutschland sparen.
Der Opfermut ist unser Kampfespiel.

Du handelst, Führer, klar und heuchelst deine Stärke,
Von keiner Zagheit je im Blick beengt.
Zum rechten Augenblick in deiner Feinde Blöße!

Wie doch dein Auge jedes Eis zerstrengt,
Weil dich in dir die unerhörte Geistesgröße
Mit einer tiefen Menschengüte mengt!

Goldst. Wilhelm Rudnigger

Dem Dichter und der Jury

Du schrittest wackren Blicks vorbei an Formularen der Entnazifizierung mit dem Ziel,
nun endlich nur Humor zu schaffen – sonnenklaren,
kein Galgenspiel mehr, nur noch Gaukelspiel.

Wenn wir um Dich und Deinen Preis uns heute scharen,
sind wir gen Ernst – den tierischen – agil,
um Deine Seiten, die verkannt sind, zu erfahren:
die unterhaltsam sind, grotesk, skurril,

und doch tiefgründig, wie halt eben Denkanstöße,
von keiner Zagheit je im Vers beengt,
zu jeder Jahreszeit geschmalzne Dichterklöbe.

Wie doch Dein Reim jedwede Trübsal sprengt,
weil sich in Dir die unerhörte Geistesgröße
mit einer tiefen Menschengüte mengt!

Razstava ljubljanske NUK v Milanu

V Milanu je bila včeraj v Castello Sforzesco odprta razstava „Zakladi Narodne univerzitetne knjižnice v Ljubljani“. Razstava, ki je nastala v sodelovanju ljubljanske NUK in Narodnega muzeja iz Ljubljane z ugledno Biblioteca Trivul-

ziano iz Milana, bo odprta do 15. decembra letos.

Otvoritve razstave so se iz Slovenije udeležili Vladimir Kavčič, predsednik Republiškega komiteja za kulturo, Sergij Pelhan, predsednik Kulturne skupnosti Sloveni-

je, Božo Janhuba, namestnik predsednice Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje in predstavnik mesta Ljubljane, z italijanske strani pa več uglednih javnih osebnosti med njimi minister za kulturo dežele Lombardije Carlo Frumuto.

Ivan Dolenc

Za dolar človečnosti

„Res je. Jaz sem Ojibwa, ti pa Evropejec.“

„Šolana si.“

„Do šestnajstega leta sem hodila v našo šolo. „Poudarila ja ‚našo‘, s tem pa je označila indijansko šolo.“

Nekaj prikupnega je bilo v njenih odkritih besedah. Samu se je zdelo, da bi se s kakšno petnajstletno šolarko ne pogovarjal drugače. Dekle je bilo olikano in je izbiralo besede. Govorilo je z lahnim naglasom kvibeških Francozov. Pa si je Sam brž rekel, da primerjava ne bo

mogla obveljati. Ojibwe nikoli niso govorili francoski.

„Potemtakem dobro veš, kdo je domačin in kdo ni“, je spet spregovoril, samo da je nekaj rekel.

„Da. Prebudila sem se dolgo pred teboj in te opazovala. Takoj mi je nekaj reklo, da nisi od tukaj.“

„Po čem si to povzela? Po mojem trdnem spancu?“

„Ne. Noben domačin mi ne bi dal spati, kakor si to storil ti. Takoj bi nekaj zahteval za svoje dolarje.“

„Tako? Pa si vsaj dobro spala?“

„Hvala. Odlično.“

Sam je zdaj vedel, da se ta dan ne bo premaknil nikamor. Indijanka se mu je prikupila. Pomislil je, kako lepo bi bilo, če bi vedno imel na poti ob sebi takole dekle. Svoje večne samote se je najedel. Bolelo ga je še bolj kot domotožje, ki je prišlo nadenj samo od časa do časa...

Dušan je tukaj prenehal brati.

„Veš, Sam Marin je bil trgovski potnik. Prodajal je pogrebne sveče“, je pojasnil in odložil svoje papirje. „Kaj praviš?“

„Zanima me“, sem priznal. „Verjetno se je v resnici tako zgodilo.“

„Verjetno“, se je namuznil Dušan. „Kdaj drugič boš slišal še preostale dele. Konec je bolj žalosten. Toliko sem ti že povedal.“

Večer je prišel neopazno in kmalu. Moj gostitelj je prinesel iz kleti gramofon in nekaj

plošč. Poslušali smo njegove najljubše pesmi, ki si jih je bil naročil iz domovine. Bile so res vse lepe in pristno jugoslovanske. Ko smo legli ponoči spat, sem zadovoljno zaprl oči in takoj zaspal.

Nedeljo sva presedela v Dušanovi restavraciji ob kanadski glavni cesti. Čakala sva indijanske kupce in dvakrat ali trikrat prodala nekaj bencina.

Dušan mi je rekel, da lahko poleti delam zanj vsak weekend. Zaslužil si bom vsaj nekaj postrani za hrano in za cigarete.

Poletje pa je bilo še zelo daleč, zato sem ga spraševal, ali bi se lahko zaposlil v mestu, kjer zdaj tičim.

„Mogoče sebo kaj pojavilo v naslednjih nekaj tednih“, me je potolažil. „Poznam tega ali onega iz trgovin po mestu. Vprašal bom. – Ali veš kaj o avtomobilskih delih?“

„Ne. Prav nič.“

„V mehanično delavnico, kjer tačas delam, prihajajo ljudje iz veletrgovine z avtomobilskimi deli. Tam vedno koga potrebujejo v skladišču, za ekspedit. Plače so tako majhne, da vsak mesec izgubijo po enega delavca, če ne kar dva.“

„Tudi to bi bilo dobro. Bolje kot nič“, sem pripomnil. „Tiste avtomobilske dele bom že spoznal.“

„Ko zvem za prazno delovno mesto, pridem po tebe v hotel.“

„Hvala.“

Proti večeru sem se lepo poslovil od Dušana in njegove Indijanke. Odpeljal me je z avtom v mesto.

V nakupovalno vrečo mi je naložil nekaj škatel cigaret.

V hotelu ni bilo nič novega. Šandorjeva otroka sta spet glasno jokala, z njima vred pa tudi njuna mama. Popustili so ji bili živci.

(dalje prihodnjič)

	TV AVSTRIJA 1	TV AVSTRIJA 2	TV LJUBLJANA	TE DNI NA TELEVIZIJI
PE 17.11.	9.05 Čudovita leta; 10.30 Ločen od mize in postelje; 13.50 Belo pero; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 Veselo okrajno sodišče, v 6 nadaljevanjih; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Derrick; 22.20 Rimljanka; 22.50 Pogledi s strani; 23.00 Za ljubitelje filma; 23.30 Mike Hammer; 0.15 Aktualno.	16.25 Leksikon umetnikov; 16.25 Wagner; 17.30 Teleski; 18.00 Čudovita leta; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Ruski hleb; 21.20 Zadeva: Bolnica; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Šport; 22.50 Yol; Hecate; 2.25 Poročila.	11.00 Alpe-Jadran; 15.55 Žarišče; 16.30 Dnevnik; 16.45 Poslovne informacije; 16.50 Mozaik; 18.15 Spored za otroke; Prgišče priljubljenih pravljic; Kraljična na zruhu graha; Pika nogavička; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Po stopinjah; 21.00 Ulice San Francisca; 21.50 Dnevnik; 22.10 Polovica mesta; Videostrani.	 Usoda ženske v času anšlusa Sobota, 18. 11. 1989, TV A2, 20.15 – Hilde Spiel, pisateljica judovskega porekla, je napisala dramsko delo „Ana in Ana“ z močnim avtobiografskim akcentom. V njem gre namreč za zgodbo ženske v času anšlusa, ki mora zaradi svoje židovske narodnosti emigrirati v London. To velja za prvo Ano, druga ostane na Dunaju. Gre torej za eno in isto osebo: po propadu tretjega rajha se obe Ani spet vrtna in najdeta sami sebe. Delo, ki so ga letos uprizorili v dunajskem Burgteatru, je slikovno zrežiral Claus Peyermann; v glavnih vlogah nastopata Julija von Sell in Regina Fritsch.
SO 18.11.	9.05 Čudovita leta; 11.00 Batman; 14.30 Ko doni večerni zvon; 16.00 Otroški wurlitzer; 17.05 Športni ABC; 18.00 Medium; 18.30 Nogomet; 19.00 2x7 – sedem dni sporeda na dveh kanalih; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Nos spredaj; 22.05 Bronk: Na svojo pest; 23.15 Aktualno; 23.30 Zlomljena puščica; Ekslibris.	14.05 Leksikon umetnikov; 14.15 Praznik konj; 15.15 Šport; 16.00 Visoki zbor; 17.00 Draga družina; 18.00 Čudovita leta; 18.30 Alpe-Jadran-magazin; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Ana in Ana; 22.35 Srčni list; 23.30 X-Large-specialno; 0.15 Poročila; 0.20 Ekslibris.	8.10 Otroška matineja; 9.45 Najlepše pravljice sveta: Praprotni cvet; 10.10 Triglavski narodni park; 11.10 Slovenski ljudski plesi; 15.20 Gavroche; 16.30 Dnevnik; 16.50 Risanka; 17.00 DP v košarki; 18.30 Na pragu 21. stoletja; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 19.59 Utrip; 20.30 Križ-kraž; 22.05 Dnevnik; 22.20 Vrtnice so za bogate; 23.05 Baxter.	
NE 19.11.	9.05 Avstrija II; 10.35 Obzornik; 11.00 Ura tiska; 13.55 Pirat; 15.35 Prometna vzgoja; 16.25 Za najmlajše; 17.50 X-Large; 18.30 Wichtertovi iz sosese; 19.15 Loto: žrebanje; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Šport; 20.15 Lepotica z golobi; 21.25 Vizije; 21.30 Misli ob delih Francesca Riminija; 0.00 Aktualno.	9.05 Kulturni obzornik; 10.30 Koliko rek potrebujem, da najdem k sebi?; 11.00 ORF-sterekoncert; 13.00 Dober dan, Koroška ; 14.30 Športno popoldne; 17.15 Klub seniorjev; 18.00 Čudovita leta; 18.30 Slika Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Primer za ljudskega pravobranilca; 20.15 Misija Eureka; 22.40 Poljub tujca.	8.35 Otroška matineja; Živ žav; Pika nogavička; 10.25 Vrtnice so za bogate; 11.10 35 let z Avseniki; 13.00 J. Dietl: Veliko sedlo; 14.05 Pred novo smučarsko sezono; 14.55 Kolo sreče; 16.30 Dnevnik; 16.50 Poletno gledališče; 18.45 Risanka; 19.30 Dnevnik; 19.59 Zrcalo tedna; 20.20 Tovarišica ministrica; 21.15 Zdravo; Poročila.	
PO 20.11.	9.05 Čudovita leta; 10.30 Ko doni večerni zvon; 14.40 Praksa Bülow-bogen, v 20 nadaljevanjih; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 Wichtertovi iz sosese; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Šport v ponedeljek; 21.15 Miami vice; 22.00 Pogledi s strani; 22.10 Porotno sodišče; 23.05 Jame v dobravi; 0.40 Poročila.	16.50 Leksikon umetnikov; 17.00 Evropske univerze; 17.30 Lindenstraße; 18.00 Čudovita leta; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Dva Münchencana v Hamburgu; 21.15 Šiling; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Težišče „Evropa“ – strah pred I. 1992; 23.10 Dnevi avstrijskega filma v Welsu.	10.10 Utrip; Zrcalo tedna; 11.25 Prgišče čudes; 16.20 Videostrani; 16.30 Dnevnik; 16.50 Mozaik; 18.30 Spored za otroke: Radovedni taček: Stolp; Zgodbe; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Gojko Bjelac: November; 21.25 Osmi dan; 22.05 Dnevnik; 22.25 Portret Ladka Koroška; Videostrani.	

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE 18.10-19.00

Petek, 10. 11. (M. Hartmann)
Izobraževalni spored:
Koroški liki (R. Vospernik)
Jezikovni pogovori (J. Messner)
Dvojezična komunikacija (F. Merkač)

Sobota, 11. 11.
Voščila

Nedelja, 12. 11.
6.30-7.00 Voščila
Duhovna misel (J. Tratar)
18.10-18.30
Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 13. 11.
Podelitev Einspierrejeve nagrade

Dober dan, Koroška

Spored za 19. 11. 1989, ob 13.00, TV A2

- Mlini v Selah na Kotu se rušijo
- Dvojezičnost na krajevnih uradih
- Vodja kluba južnotirolske SVP Frasnelli je predaval v Tinjah
- Igra v šoli – seminar za dvojezične učitelje
- Knjižna sejma v Celovcu in v Ljubljani

Film o nesrečnem dečku Rogerju

Sobota, 19. 11. 1989, TV LJ1, 23.05 – Angleški film z naslovom Baxter govori o zgodbi nesrečnega dečka Rogerja, ki se po ločitvi staršev z materjo preseli v London. A v novem okolju se njegov položaj še poslabša. V šoli se mu posmehujejo, ker ima govorno napako. Baxter je film, v katerem je prepričljivo opisan primer nesrečnega otroštva v sodobni družbi, ki povzroča psihične stiske tako staršev kot otrok. Odlična je igra vseh nastopajočih, predvsem mladega Jacobyja v vlogi Baxterja Rogerja.

Zadnji del trilogije Rimljanka

Nedelja, 19. 11. 1989, TV A2, 21.20 – Vse, ki so gledali 1. in 2. del nadaljevanke Rimljanka, želimo opozoriti, da bo tokrat na sporedu 3. in zadnji del. V njem v glavni vlogi nastopa Francesca Dellera.

Datum	Kraj	PRIREĐITVE	Prireditelj
Petek 17. 11. 19.30	Trgovska zbornica, Celovec	42. TEDEN AVSTRIJSKIE KNJIGE predstavitev knjige Laila pisateljice Ingrid Pukanigg	Mohorjeva založba
Petek 17. 11. 20.00	Mladinski dom, Celovec	MRTVAŠKI PLES nastopajo: graški študentje in študentke, režija: Merkač, Hudobnik, Kanžian	Kulturno društvo Pri Joklnu
Petek 17. 11. 19.30	Dom prosvete, Tinje	ODPRTJE RAZSTAVE DEL SLIKARJA BOJANA BREZOČNIKA	Sodalitas
Sobota 18. 11. 19.30	Trgovska zbornica, Celovec	42. TEDEN AVSTRIJSKIE KNJIGE predstavitev znanstvenega programa za letošnjo jesen „Nova analiza ob nemškem nacionalizmu na Koroškem,“ sodelujejo: univ. prof. dr. Wolfgang Dressler, mag. Johanna Lalouschek, univ. as. dr. Florian Menz, dr. Bernhard Perchinig, dr. Helga Mračnikar, diskusijo vodi univ. prof. dr. Peter Gstettner.	Založba Drava
Sobota 18. 11. 19.00	Kult. dom, Radiše	OBČNI ZBOR SPD Radiše	SPD Radiše
Sobota 18. 11. 18.45	Dvorana Kassl, Škocijan	Igra: „MALI STRAH BAV BAV“ nastopa: Igralska skupina PD „Lipa“ Velikovec	Otroški zbor Škocijan
Nedelja 19. 11. 14.30	Mladinski dom, Celovec	OSREDNJI KONCERT Slovenske prosvetne zveze Nastopajo: pevske skupine iz Roža in Podjune	SPZ
Nedelja 19. 11. 9.00	Univerza, Celovec	SIMPOZIJ O SLOVENSKI LJUDSKI PESMI	SPZ
Ponedeljek 20. 11. 20.00	Modestov dom, Celovec	Gledališka predstava ZMAJ Gustuje: gledališka skupina KPD „Planina“ iz Sel	Modestov dom
Sreda 22. 11. 19.30	Dom prosvete, Tinje	Podijska diskusija KAJ SAMI PRISPEVAMO K URESNIČEVANJU NAŠIH PRAVIC? Diskutirajo: dr. Matevž Grilc, dipl. inž. Feliks Wieser, dv. sv. dr. Reginald Vospernik, dv. sv. dr. Pavel Apovnik, dr. Franc Merkač, Tomaž Homar, inž. Peter Kuhar; diskusijo vodi Mirko Bogataj.	Sodalitas

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 15. 11. 1989			
		dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$	12,70	13,30
za 1 angleški funt	£	20,00	21,20
za 100 franc. frankov	f	202,00	212,00
za 100 ital. lir	Lit	0,93	0,98
za 100 dinarjev	DIN	0,01	0,03
za 100 švic. frankov	sfr	787,00	807,00
za 100 holand. guldnov	Hfl	615,00	631,00
za 100 nemških mark	DM	695,00	712,00

Posredujeta: Posojilnica-Bank
Zveza-Bank, Celovec

RAZSTAVE

Celovec
Kulturna taberna Pri Joklnu – Leon Zakrajšek, grafike – Galerija Carinthia Razstava Zorke L.-Weiss – slike, (do 25. novembra). – Galerija 61 – (Bahnhofstr. 24), Janez Bernik, dela 1988/89. Ogljed do 30. novembra. – Dom umetnikov Hormage á Sepp Schmölder, umetnost nakita. Ogljed do 25. novembra.

Tinje
– Galerija Tinje (do 17. novembra) Razstava del slikarskega tedna v Svečah.

Rožek
– Galerija Rožek – Jože Boschitz, oljnate slike, risbe in plastike – (do 19. novembra).

Ljubljana
– Galerija Feniks – Drago Druškovič, razstava slik.

Grad Žirovnica pri Sinči vasi – Werner Berg, oljnate slike, risbe, rezorezi. Do 16. decembra.

TOTO	
2 dvanajstici	1.515.138,-
15 enajstic	101.009,-
218 desetic	6.950,-
1 stava	103.709,-

LOTO	
2 šestici	14.340.537,-
12 petic z dodatno štev.	4679381,-
676 petic	12.459,-
29.627 štiric	379,-
485.497 trojk	28,-
noben joker	

SLOVENSKI VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straže 16. Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tarviser Straže 16, tel. (0 463) 51 43 00-30/31/32/33/34, telefax (0 463) 51 43 00-71, teleks 42 20 86 ZSO. Glavni urednik: Ivan P. Lukan; urednika: Andrej Kokot, Andrej Mohar. Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec. Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171 61000 Ljubljana. Letna naročnina: 370 avstr. šilingov; za Jugoslavijo 200.000 dinarjev. Oglasi: 1/1 stran 12.000 avstr. šilingov, za Jugoslavijo 10.000.000 dinarjev.

od
vsepovsod

Spričevala z zamudo...

S 47-letno zamudo so pred kratkim enajstim Američanom japonskega rodu v Los Angelesu podelili srednješolska zaključna spričevala. Leta 1942 ob japonskem napadu na Pearl Harbor je namreč v Združenih državah Amerike zavladalo protijaponsko razpoloženje, zato šola tedaj petnajstim Japoncem ni izročila spričeval.

Omenjeni absolventi so na zaključni slovesnosti, oblečeni v tradicionalna oblačila in pokriti s štirikotnimi pokrivali, tedaj zaman čakali, da jih bodo poklicali. Zdaj so šolske oblasti skušale nadoknaditi zamujeno.

Ravnatelj Paul Webb, ki je ob izbruhu vojne ukazal zadržati spričevala japonskih šolarjev, čeprav so bili vsi po vrsti uspešni učenci, se slovesnosti ni mogel udeležiti. Umrl je leta 1982. Pri tem pa še ni znano, ali so zdaj odraslim absolventom tradicionalna oblačila plačali iz šolske blagajne.

Izgnana muca

Sovjetski tisk se je te dni razpisal o mucu Murki, ki jo je po 650 kilometrov dolgi poti domotožje varno pripeljalo domov. Grešnico, ki je požrla dva kanarčka, je njen moskovski lastnik namreč kaznoval tako, da jo je „izgnal“ v Voronež, a muca se je vrnila domov, kjer bo po tem razpletu tudi ostala.

Čudežno dekle

Šestletna Kitajka Ton Jingjing je pravi čudežni otrok: s pisalnim strojem je namreč sposobna napisati petsto angleških besed na minuto, veliko več, kot znaša svetovni rekord.

Janez Hobel pomaga svoji hčerki Nataši pri učenju in čakanju na mamico.

Slika: Mohar

„Hudo je, a ostali smo živi!“

Čeprav strokovnjaki pravijo, da kurjava na plin ni nevarna, je njeno nevarnost in posledice na lastni koži občutila družina Hobel iz Nagelč pri Šentprimozu. Milica Hobel še sedaj, skoraj mesec dni po eksploziji, leži v bolnišnici, mož Janez in hčerka Nataša (ostali otroci živijo od doma) pa samevata v podstrešnem prostoru. In čeprav Janez Hobel pravi, da bi bilo lahko še huje, da eksplozija na srečo ni povzročila še večjih telesnih poškodb, ali morda celo človeških žrtev, se problemi in težave kar kopičijo.

V gradnjo in ureditev hiše je Janez Hobel vložil mnogo truda. Vso stavbo je skoraj sam sezidal, ometal steno za steno in sam izdelal tudi skoraj vso opremo. Prav vsa stavba pa je po eksploziji ali povsem uničena ali pa stene in stropne prepredajo globoke razpoke. Sila eksplozije je za centimeter ali dva premaknila celo streho. Skratka, po prvi oceni Hoblove hiše ni več mogoče sanirati.

Toda tudi pri tem vpraša-

nju se začena zapletati: bo zavarovalnica povrnila strošek za gradnjo nove hiše, jih bo sploh priznala, ali pa bo plačala le popravilo spodnjega nadstropja? Janez Hobel je obupan: „Če ne bo prišlo do pametne rešitve, ne vem, kaj naj počnem. Če bodo gradili novo hišo, pa ta ne bo več delo mojih rok.“ – V teh razmerah ga nekoliko pomirja le vest iz bolnice, da operacija njegove žene po

vsej verjetnosti le ne bo tako težka. Razvedri ga ljubkost hčerke Nataše, predvsem pa zavest, da bi bile posledice eksplozije lahko usodne: ženo Milico je hujših poškodb rešilo le naključje, da je stala za vrati, hčerko, da je bila slučajno pri sosedih, samega Janeza pa, da je bil takrat zunaj na vrtu. Prav ta zavest pa mu vliva moč, s katero bo spet začel ustvarjati topel dom.

Da z Elanovimi smučmi niso zadovoljni le smučarji amaterji po vsem svetu, temveč da se nad njimi navdušujejo tudi vrhunski športniki, je bilo očitno tudi na proslavi desetletnice delovanja tovarne Elan na Brnci. Povezanost s podjetjem, ki jih opremlja, so tako izkazali tudi Miran Tepeš, Primož Ulaga in Bojan Križaj (z desne), ki so bili na Brnci seveda najbolj zanimivi častni gostje. Kot taki pa so morali seveda sodelovati tudi pri športu posebne vrste: naval oboževalcev je bil velik, vsi trije pa so se pridno podpisovali na avtogramске kartice.

Slika: Mohar

Nekatere stene je porušilo, stvari pa razneslo po vrtu.

SLOVENSKI VESTNIK – ŠPORT

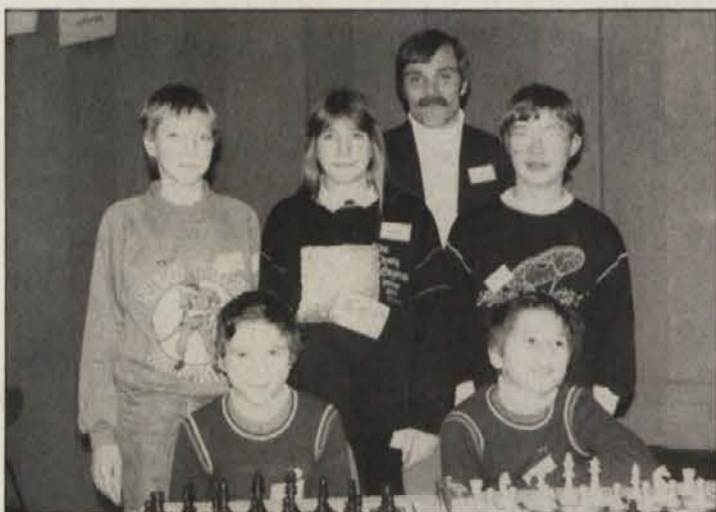
Dijaki gimnazije na gala-šahu Alpe-Jadran v Beljaku

Beljaška kongresna hiša gosti v teh dneh nad 70 mladinskih ekip, ki se merijo v igri na 64 poljih. Gre za 2. mladinski šahovski gala Alpe-Jadran, sodelujejo pa ekipe vseh avstrijskih zveznih dežel ter sosednjih držav in dežel. V tej družini pa se zavzeto bori tudi ekipa Zvezne gimnazije za Slovence, v kateri igrajo Marko in Boris Gallob, Dunja in Aleksander Lukan, Peter Ratschnig ter Borut Živkovič.

Že prvi dan tega šahovskega srečanja pa so morali dijaki slovenske gimnazije okusiti tako zmago kot tudi poraz. V prvem kolu tekmovanja skupine pod 16 so premagali svoje vrstnike iz Seebodna s 3:1 (točke so si priborili brata Gallob in Dunja Lukan), potem pa so z 0,5:3,5 izgubili proti dosti močnejši

in bolj izkušeni ekipi gimnazije Dunaj I (remiziral je Aleksander Lukan), ter moštvu iz tirolskega St. Johanna, ki je zmagalo kar s 4:0. Toda kljub doslej še

negativni vmesni bilanci so dijaki pokazali mnogo veselja do igre na turnirju. To pa je prav gotovo tudi namen take mednarodne športne prireditve.

Ekipa dijakov slovenske gimnazije pod vodstvom Mirka Lauseggerja.

Slika: Mohar

SLOVENSKI VESTNIK – ŠPORT

Kvalifikacija za Italijo le še uspela

V uspeh skoraj nihče ni več verjel, saj je avstrijska nogometna reprezentanca v zadnjem času dostikrat razočarala, medtem ko je enajsterica Nemške demokratične republike premagala celo Sovjetsko zvezo. Toda v odločilni kvalifikacijski tekmi za svetovno prvenstvo v Italiji je Avstrija proti NDR slavila kar s 3:0 (2:0) in ob hkratnem porazu Turčije v Sovjetski zvezi (0:2) le še uspela skočiti na vlak.

Igra v dunajskem Praterstadionu po borbenosti ni bila značilna za avstrijski nogomet, pa tudi dejstvo, da je Toni Polster, ki je doslej v državni reprezentanci v glavnem le razočaral, dosegel vse tri zadetke, je več kot nenavadno. Vsekakor se avstrijski ljubitelji nogometa veselijo, da se je državna represen-

tanca uvrstila v zaključni del v Italiji, kjer ji bodo na svetovnem prvenstvu morebitni nasprotniki med drugim tudi Jugoslavija, Belgija, Španija, Anglija, Nizozemska in Zvezna republika Nemčija.

ŠPORTNI TERMINI

NOGOMET

Sobota, 18. 11. 1989: Irschen – Slovenski atletski klub (14.45), Zelezna Kapla – Velikovec (14).

ŠAH

Petek, 17. 11.: Zaključek mladinskega šahovskega turnirja Alpe-Jadran (Beljak, 9).

Nedelja, 19. 11.: SSK Obir I – Wölfnitz (pri Cuceju, 9), ESV Šentvid – SSZ Posojilnica Celovec II (ESV-hiša, 9).